

HOES
VEUR 'T
LIMBURGS

Zodet veer ós versjtaon

De bevordering en verankering
van het Limburgs

Dat is *neet*
een kwestie van geduld

Leonie Cornips
Roeland van Hout

Aon de geng. Wat hebben we nodig? Zes vereisten:

1. Een vitaal taalinstituut, een fysiek en actief knooppunt: het Hoes.
2. Een doorlopende educatieve leerlijn.
3. Bevordering Limburgse in alle gebruiksdomeinen.
4. Verankering in gemeentelijke handvesten, lokale verankering Limburgs, betrek burgers.
5. Wetenschappelijk onderzoek naar meertaligheid in Limburg.
6. Digitale taalinfrastructuur.

Wat hebben we nodig? Twee organisaties/organen:

- (1) de **Raad veur 't Limburgs**, provinciaal adviesorgaan inzake taalpolitiek en taalbeleid bestaande uit deskundigen.

Raad veur 't Limburgs

- (2) het **Hoes veur 't Limburgs**, verbindende en sturende coöperatie, verantwoordelijk voor de invulling en uitvoering van het taalbeleid op alle beleidsterreinen. Alle Limburgse taalorganisaties zijn vertegenwoordigd in de coöperatie.

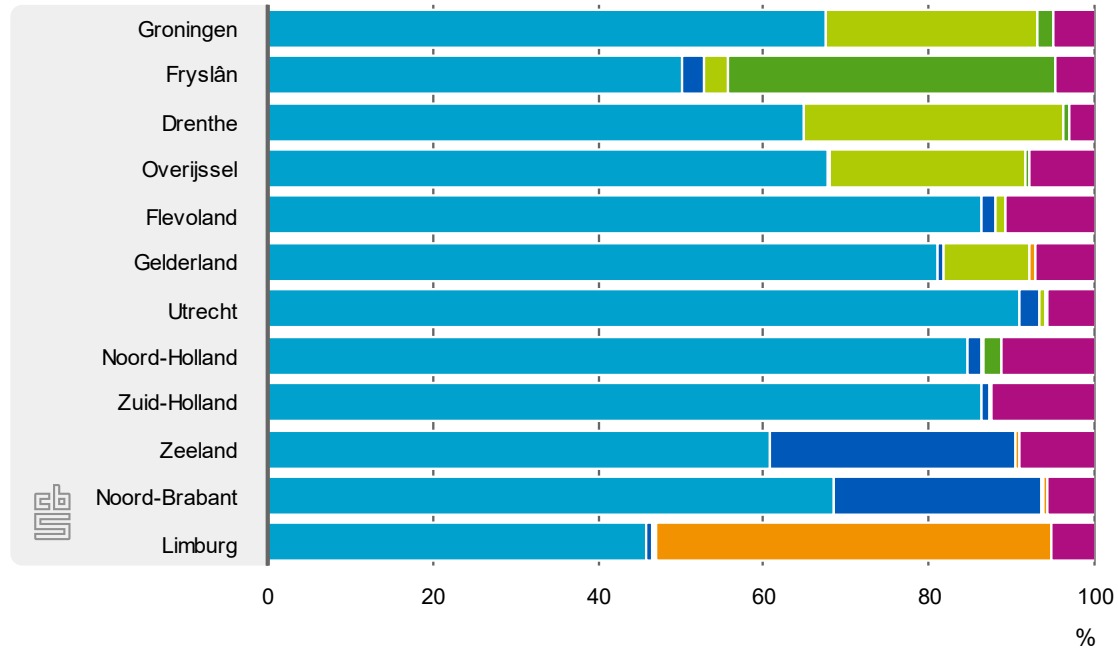
Wat zijn kerngegevens voor Limburgs taalbeleid?

1. Gebruikscijfers, domeinen
2. Taaloverdracht tussen generaties
3. Peuterspeelzaal: dominerend Nederlands in een te vroege taalontwikkeling
4. Cognitieve voordelen meertaligheid

Kerngegevens voor taalbeleid

Gebruikscijfers

2.1 Meest gesproken taal thuis (15 jaar of ouder)

CBS Onderzoek naar meertaligheid in Nederland (Schmeets & Cornips 2022)

2019, 7.500 respondenten bevroegd

Limburgs: **48% in Limburg**

Fries: 40% in Friesland

Nedersaksisch: 31, 26 en 24 % in Drenthe, Groningen en Overijssel

Kerngegevens voor taalbeleid

Vitaliteit van een taal? Kijk naar gebruiksdomeinen:

- Positieve 'rapportcijfers' voor:
- *Gebruik Limburgs op het werk en in het publieke domein*
- Geen (sociale) stratificatie naar opleidingsniveau: dialect wordt in alle standen en rangen gebruikt

Maar: Negatieve 'rapportcijfers' voor:

- Sociale media
- **Leeftijd!**

Kerngegevens voor taalbeleid

Maar:

Ruim 83% van de 15-plussers geeft aan actief te zijn op sociale media, voornamelijk in het Nederlands

- Engels: 35%
- Dialect: 5%
- Nedersaksisch 4%, Fries en Limburgs 2%

- Op provincieniveau
- Limburg – Limburgs op sociale media 25,7%
- Friesland – Fries op sociale media 34,2 %

Kerngegevens voor taalbeleid

Maar:

- Leeftijd: ouderen spreken beduidend meer Limburgs dan jongeren, geldt niet voor het Fries

Meest gesproken taal thuis

• Limburgs	15-24 jaar	2%	75 jaar en ouder	6,4%
• Fries	15-24 jaar	2%	75 jaar en ouder	2,6%

Kerngegevens voor taalbeleid

1. Gebruikscijfers, domeinen
2. Vitaliteit: taaloverdracht tussen generaties

Het belangrijkste criterium bij de weging van de mate mate waarin een taal bedreigd wordt is intergenerationele overdracht. Hoe zit dat in Limburg?

Kerngegevens voor taalbeleid

Hoe zit dat in Limburg?

Bron: Cornips 2020

ouders (N=182) PABIQ COST ACTION IS0804	SPREEKT JE KIND NEDERLANDS?	SPREEKT JE KIND DIALECT/LIMBURGS?
ja	100%	56.6%
nee	0%	40.1%
soms	0%	3.3 %
Andere thuistalen: Engels, Tais, Dari, Duits, Litouws, Pools, Brabants		

Kerngegevens voor taalbeleid

Intergenerationele overdracht

LIMBURGSE VERSIE VAN DE PABIQ N=182	WIE SPREEKT DIALECT/LIMBURGS MET HET KIND?
Vader en moeder	102 70%
Vader of moeder	43 30%
totaal	145 100%

Kerngegevens voor taalbeleid

Intergenerationele overdracht

Verlies dialect BUITEN het gezin: $36/145 = 25\%$

LIMBURGISH VERSIE VAN DE PABIQ N=182	WIE SPREEKT DIALECT MET HET KIND? N=145	MIJN KIND SPREEKT ALLEEN NEDERLANDS N=36
	Vader en moeder	19 53%
	Moeder	8 22%
	Vader	9 25%
	totaal	36

Kerngegevens voor taalbeleid

1. Gebruikscijfers, domeinen

2. Vitaliteit: taaloverdracht tussen generatie

3. Rol peuterspeelzaal in (te) vroege taalontwikkeling (Cornips 2021 en Morillo Morales & Cornips 2022)

1. Kennisoverdracht

2. Voorafgaand aan kennisoverdracht

3. Veilig voelen

Kerngegevens voor taalbeleid: Peuterspeelzaal

Kringgesprek: herhaling in Nederlands

Giulia tegen de leerkracht in *Dialect*:

Ich wil nao opa en oma!

De leerkracht herhaalt de zin in Nederlands:

Jij gaat naar opa en oma, ja!

Kerngegevens voor taalbeleid: Peuterspeelzaal

Lotte tegen de leerkracht:

Ich höb de bloemetjes water gegeve!

De leerkracht tegen Lotte:

Oh! Höbs doe de bloemetjes water gegeve?

Kerngegevens voor taalbeleid: Peuterspeelzaal

Leerkracht tegen iedereen:

[We gaan zo een bloemetje prikken!](#)

Kerngegevens voor taalbeleid

1. Gebruikscijfers, domeinen
2. Vitaliteit: taaloverdracht tussen generatie
3. Rol peuterspeelzaal in (te) vroege taalontwikkeling
4. Voordelen meertaligheid

**Geer kalt toch
ouch Limburgs
mit de kienjer!**

Kienjer die ouch
Limburgs kalle
höbbe baetere
taalprestaties
in 't Nederlands
es eintalige kienjer

(bron: PRIMA-onderzoek)

Raod veur 't Limburgs
www.limburgsedialecten.nl

Kerngegevens voor taalbeleid: cognitieve voordelen tweetaligheid

- Uit het PRIMA-cohort onderzoek (beginjaren 2000) blijkt dat kinderen die van huis uit dialect spreken, aan het einde van de basisschool over het algemeen hoger scoren op Nederlandse taalvaardigheid dan leerlingen die van huis uit Nederlands spreken (Kroon & Vallen, 2004).
- Cornips, Schils e.a. (2021): dialectsprekende kinderen in groep 4 halen significant hogere CITO-scores op *begrijpend lezen* en *spelling* in het **Nederlands**
- Voorsprong is weg in groep 6

Dat waren vier kerngegevens voor het taalbeleid.

Er is bovendien nog de dominantie van het Engels: ook het Nederlands wordt bedreigd.

Gelukkig hebben we dan nog het Limburgs.

**DAANK UUCH VEUR
EUR AONDACH**

Check
spelling!!!!